

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI

Nasze słynne Zakopane, położone w malowniczej kotlinie niebotycznych Tatr, dostarcza wielu naszym artystom niewyczerpanego wanku do prac malarzkich, a gwar i obyczaje góralskie zajmują poczesne miejsce w naszej beletrystyce. Podobnie jak Kazimierz Przerwa-Tetmajer, Wł. Orkan i in. rozświetlił imię Zakopanego w słowie, tak wielu naszych artystów malarzy uwieczniło na płótnie cudne pejzaże tatrzańskie. Motywy góralskie przeniknęły także do naszej sztuki zdobniczej, tworząc osobny bardzo poważny dział sztuki dekoracyjnej. — Ilustracja nasza przedstawia jeden ze słynnych fragmentów dekoracyjnych zakopiańskich znanej artystki Zofii Stryjeńskiej.

O DUSZĘ KULTURY

Zyjemy w czasach naprawdę niezwykłych. Historia będzie kiedyś o nich mówiła, jako o czasach istnej rewolucji. Tak, bo epoka dzisiejsza, to bezsprzecznie jedna wielka rewolucja pojęć, jedno ogromne dążenie naprzód, bodaj skok przepiękny w przyszłość. Dawne idee, dawne poglądy, dawne tradycje i obyczaje zastąpił nowy światopogląd, patrzący z miną rzymskiego triumfatora na ubiegłe lata. Uznano, że już czas najwyższy, by ludzkość otrząsnęła się nareszcie ze starych zabobonów średniowiecza, z hańbiących więzów, krępujących swobodę jej ruchów i jej myśli, porwywu uczuć i jej aspiracje.

To też w imię postępu rozpoczęto faktycznie tę walkę na śmierć i życie ze wszystkim, co tym dążeniom stoi na przeszkodzie. Rozpoczęto tę kampanję o „wyzwolenie” na całej linii w sferze wiary i moralności, w dziedzinie polityki, na uki i sztuki. Zaczęto się emancypować. Tempo i rozmiary tej emancypacji wszakże są olbrzymie w porównaniu do nieśmiałych poczyniń przeszłości, które zapisał uczeni historycy, a które jednak stwierdzają stary aksjomat, iż „nic nowego pod słońcem”. Bo wszak czy nie jest emancypacja owa pamiętna, rzymska „cessio plebis in montem sacrum”, owa manifestacja proletariatu, dopominające się od patrycjuszów o należne mu prawa? Czyż nie jest emancypacją polityczną ścieranie się Hellady z potężną monarchią Kserkseasa? Wszędzie, gdzie się tylko pojawiły w ciągu długich stuleci historii dążenia uciśnionych plemion, czy klas społecznych państw czy narodów, czy to były dążenia o charakterze ekonomicznym, czy socjalnym, politycznym czy narodowym, wszędzie jest ten sam objaw „wyzwalania się” emancypacji z pod władzy silniejszego, z pod jego przewagi. Ciekawym jest ten proces zwłaszcza w dziejach średniowiecza, gdzie miasta wyzwalały się gwałtem z pod władzy książąt niemieckich, ci zaś z pod władzy swego suwerena, cesarza.

Wszystko to jest jednak miniaturową jeno w porównaniu do prądu, jaki dziś ogarnął umysły, a który zaczerpnął siłę ożywczych w potężnych koncepcjach rewolucji francuskiej, w słynnych teoriach

Rousseau („Kontrakt socjalny”) i deklaracji „praw człowieka i obywatela”, potężniejszej przez ciąg XIX wieku jak fala wezbrana, by na koniec wstrząsnąć fundamentami dotychczasowych zapatrywań i pojęć. Ustawodawstwo socjalne z kwęstją robotniczą na czele, gdzie Anglia grobiła początek, owe wszystkie walki o konstytucję, o narodowość, owe wszystkie dążenia do zniesienia pańszczyzny, do uwłaszczenia chłopów na koniec i poczynają

cy się ruch feministyczny, kobiecy, dążący coraz energiczniej do wywalczenia równych praw z mężczyznami, oto przejawy tej zwycięskiej, ideowej walki o autonomię, o wolność, o sprawiedliwość, która to walka w istocie jest jasną stroną nowoczesnej kultury i cywilizacji.

Nie pominać wszakże ów duch postępu i strony religijnej, sfery przekonań i sumienia. Przyznano bowiem nauce niezależność, absolutną dyktaturę myśli. Sztuce zostawiono niekępowanie się niczem, oswsmem, przykłaśnieto kultowi nagosci i lubowaniu się w niezdrowych, często dzi

wacnych pomysłach. Słowem — człowiekowi XX wieku powiedziano: masz zupełną swobodę! Przekreślono Dekalog, aby zastąpić go etyką rozumu, który niaby świecznik postawiono na wielkim ołtarzu. Wiarę zostawiono prostaczkom. Uznano nawet, że jest im potrzebna. Wszak ponoć Bismarck miał rzec w parlamencie, jeszcze za czasów cesarstwa: „Nie należy ludowi odbierać religii”. Nawet wielcy dyplomaci doszli do wniosku, iż niebezpiecznym by było zostawić popółstwo, ową „plebs misera” bez wszelkiej orientacji życiowej. Byłoby się wtedy jak na wulkanie. Więziem by nie starczyło i sądów.

Nasza umowa z Niemcami

Szczegóły kontyngentów niemieckich.

Z Warszawy donoszą: Pojawiają się powoli wiadomości i można już sporządzić wykazy towarów, na jakie udzielono Niemcom kontyngentów przywozowych w nowej umowie, podpisanej w Warszawie przez pp. Zaleskiego i von Moltke'go dnia 26 marca 1932.

B. obszerna lista ta obejmuje szereg artykułów przemysłowych i rolniczych. Wzięwszy zaś pod uwagę, iż wysokość kontyngentów oparta została, pewnymi poprawkami, na cyfrach faktycznego przywozu z Niemiec do Polski w roku 1931, stanowi ona zupełnie przekreślenie w stosunku do Niemiec zakazów przywozu, wydanych w końcu grudnia 1931 r. Zakazy, t.j., objęte listą t. zw. kryzysową, pomyslane były nie tylko pod kątem widzenia retorsyj przeciwnieckich, lecz w głównej mierze jako konieczny środek obrony naszego bilansu handlowego, którego aktywa kurczyły się w sposób zastraszający. Ponieważ państwa, z którymi Polska utrzymuje stosunki; traktatowe, uzyskują kontyngenty przywozowe — nagót b. łatwo, udzielanie Niemcom kontyngentów przywozowych w wysokości 1931 r. stanowi zupełnie przekreślenie listy t. zw. kryzysowej.

Ostatnie kontyngenty niemieckie, podważając równowagę naszego bilansu handlowego, dopuszczają import szeregu artykułów zbędnych, ponadto zaś godzą poważnie w interesy krajowego przemysłu i rolnictwa. Dlatego też tak cicho o tej sprawie w prasie sanacyjnej. Tymczasem

treść wewnętrzna porozumienia handlowego z Niemcami będzie dla każdej z gałęzi gospodarki narodowej niespodzianką i dużem niebezpieczeństwem.

Nie wchodząc w szczegóły, wystarczy powiedzieć, że wysokość kontyngentów przyznanych Niemcom jest bardzo duża i wynosi:

mąka, płatki owsiane, krochmal i t. p. 75 wagonów 10-cio tonowych; okopowe i warzywa, cebula i t. d. 240 wagonów; skóry surowe 340 wagonów; wszelkiego rodzaju maszyny i gotowe wyroby metalowe (np. kosi, sierpy, łopaty) przeszło 500 wagonów; papier i wyroby 550 wagonów; wyroby ciesielskie, bednarckie i kłodziejskie 11 wagonów; drożdże 15 wagonów; śledzie 400 wagonów; żule Thomasa 1000 wagonów i t. p.

Wśród artykułów dozwolonych do przywozu nie zabrakło takich, jak ssparagi i karczochy: 100 wagonów, mleko skondensowane 2 wagony, dorsze i ikra 24 wagony, kompoty i soki, miód, piwo i t. p.

Wzmaniaż za tak znaczne ustępstwa Polska uzyskuje korzyści dość iluzoryczne: dla głównych bowiem artykułów wywozowych polskich, t. j. dla masła (eksportuje my 700 wagonów) i jaj (1000 wagonów) nie wejdą w życie wprawdzie niemieckie stawki maksymalne, obowiązujące będą natomiast również już bardzo wysokie stawki autonomiczne, które dla masła wynoszą 100 mk. od 100 kg., tj. 2,5 zł. od 1 kg. masła; dla jaj 30 mk. od 100 kg., t. j. około 3,5 gr. od jednego jajka.

Człowiek XX stulecia upaja się powodzeniem. Czyż bowiem nie zawstydził greckiego Ikarą, który jedyną próbę podniebnego lotu haniałną zakończył porażką? Człowiek XX stulecia mówi na odległość, nieczem Starożytności prorocy. Radio kołysze go czarem muzyki, co mknie na falach eteru przez ocean, z jednej półkuli na drugą. Człowiek wdziarsia się w światy, których nie mogła do niedawna dojrzeć jego żrenica. Teleskop i mikroskop dokazują cudów. Para i elektryczność, ogień i woda stają na jego usługi. Człowiek XX stulecia uwierzył w swoją wielkość. „Będziecie jako bogowie” podsunął mu szatan.

Ludzkość kroczy naprzód. Zwycięża czas i przestrzeń. Zbliżają się do siebie i poznają wzajemnie narody. Istny przewrót na globie ziemskim. Rzuci się wznieście hasła: humanitaryzm, pacyfizm, solidarność.

Zobaczymy drugą stronę medalu. Przejrzącymczasopisma i wiadomości oświata. Obok triumfu myśli ludzkiej, obok dzieł dokonanych na miarę olbrzymi, obok cudów techniki nowoczesnej, stoją jakoby na urągawisko: niezadowolnienie z życia i gorzki pesymizm. Nie pomogły przyjemności i wygody życia, jakich dziś kultura dostarcza człowiekowi, zawiadła nauka, niezdołna wypełnić tych tęsknot ducha, odwiecznych pragnień serca, bankrutuje polityka i ekonomia, zwiększając z dnia na dzień nędzę mas straszliwą. Pieniężni potentaci, speculanci przemysłowi nie są na to wrażliwi. Wolą w morzu zatopić całą masę produktów (kawę, bawełnę, herbatę), aby tylko nie zniżyć swych zysków nieust

PIJICIE ZNAKOMITE PIWA OKOCIMSKIE

miennych. Państwa zaś tolerują to nie w wybrki, urągające tak głośno propagowanemu dziś ideom altruizmu. Istna tragedia-komedia!...

Przy całej niedoli kryzysu materialnego, wywołanego w znacznej części ostatnią wojną światową, widzimy, iż stokrój gorszy jest oden kryzys duszy ludzkiej. Zmaterializowanie życia, przeniesienie się do punktu ciężkości w doczesność, gorzkie wydało owoce. Rozum pokonała zmysłowość. Z zanikiem religii nastąpił upadek, rozkład moralny. Medycyna notuje zatrważające objawy: wzrost chorób wenerycznych, wręst katastrofalne, ilości samobójstw, nawet pośród dzieci, nakonie zwiększenie się nadmierne ilości obłąkanych. A dalej, gdybyśmy przeglądali akta sądów karnych, urzyłbyśmy całą litanję zbrodni, bandytyzmu iwarołomstwo, kradzież i wszelkie możliwe lotrostwa.

A uczciwość w stosunkach ludzkich? Lepiej o tem nie mówić. A poźycie małżeńskie i domowe?...

Jakto? Spytaj niedeń. Gdzież ten dobrobyt, gdzie ta radość życia, którą powinna nieść cywilizacja? Gdzie się urzęczywistnia te piękna hasła, które w imię postępu rozbrzmiewają po świecie? Kultura tak wyszka, a ludzie coraz gorszi i co raz nieszczęśliwsi?

Kultura, która ignoruje Boga, podpisuje na siebie sama — wyrok śmierci! Ktoś z myślicieli gówniada „iż duszą kultury jest kultura duszy”. A dżis?

Jest ogólna oświata coprawda szeroka, obejmująca najdalej zakątki, jest zdumiewająca kultura techniczna, prawdziwy cud postępu, może rozległość badań naukowych. Gdzie jest dusza tej kultury?

Władysław Kościński.

Sw. Katarzyna z Sieny

Wzięń miał lat dwadzieścia, a umrzeć miał rano, a z losem się pogodzić nie chciał, jak ten w klatce, Przeklinał świat i ludzi — „precz” — kazał iść matce. I o ślany rozbił się z krwawą ust plana. Wtem weszła Święta! Boże, jak te mury mlekna!

Robi się jasno, milo! Kłasnety słowiki, Przeciagnał wiatr wiosenny... Jakis czar muzyki, Zapachniał cały ogród róż: tak była piękna! Te głowę dżika, z której sople krwawe siekna — Ogarnawszy ładami swej misznej tłumki, Kółysala na pierślach dżelwiczek aż do pór, Gdy świt zaszarzał w oknie — dzwony na kaźń jekna...

Ale on już w skroni miał świętych promyki I z uśmiechem wniebowład dał głowę pod topór.

MARJA KORYCKA.

Wznowienie wojny w Chinach

Wszechchińska konferencja w Lojang uchwaliła dalszą walkę z Japonją.

London. — Wszechchińska konferencja w Lojang zakończyła wczoraj obrady. Ogłoszone uchwały zjazdu świadczą wyomownie, że spokój na Dalekim Wschodzie nie będzie szybko przywrócony. Rezolucja streszcza się w dwu punktach.

W punkcie pierwszym delegaci wzywają rząd chiński, aby wykorzystał wszelkie możliwości wojenne i dyplomatyczne oraz, by wytrwać do końca w walce z tymi, którzy usiłują zniszczyć suwerenność państwa chińskiego, bądź też zamierzają zniweczyć jedność terytorjalno-administracyjną Chin. Żadna ugoda, sprzeczna z powyższym postulatem, nie może być podpisana.

Punkt drugi wzywa chińczyków, by nie

zależnie od przekonań politycznych, udzielił całkowitego poparcia rządowi dla obrony kraju.

Zgrupowana pod Szanghajem 19-ta armja kantońska wykonała wczoraj rano atak na pozycje japońskie. Atak odparto. Eskadry samolotów japońskich zadaly chińczykom poważne straty.

Japońskie min. skarbu wyasygnowało 660.000 jen do rozporządzenia min. spraw wewn. na zorganizowanie policji politycznej w Mandzurji. Poza tem wyasygnowano dodatkowo 120.000 jen na ręce ministra sprawiedliwości w celu utworzenia w kilku miastach mandzurskich sądów pokoju, opartych na wzorach europejskich.

Pomoc finansowa Ligi Narodów

Pożyczka dla Austrii, Węgier, Bułgarii i Grecji.

Genewa. — W piątek o godz. 10.30 zebrała się pod przewodnictwem delegata francuskiego Paula Boncoura Rada Ligi Narodów na drugie posiedzenie poświęcone sprawom finansowym Austrii, Węgier, Bułgarii i Grecji. Jak wiadomo sprawy te były tematem raportu komitetu finansowego Ligi, który po zbadaniu sytuacji finansowej tych państw zażądał zwolnienia nadzwyczajnej sesji Rady Ligi.

Na swem pierwszym posiedzeniu, które miało miejsce dnia 12 b. m. Rada Ligi przekazała tę część raportu komitetu finansowego, która mówi o pożyczkach dla wspomnianych państw do zbadania rządów wielkich mocarstw, które ostatnio obradowały w Londynie nad zbliżeniem gospodarczym państw nadnadmorskich. Dziś natomiast zajmowano się pozostałymi zaleceniami komitetu finansowego. Bilans posiedzenia wczorajszego jest następujący:

W stosunku do Austrii Rada Ligi Na-

rodów zatwierdziła szereg zateceń i porząd sanacyjnych tyżących się austriackiego budżetu państwowego, kolei, Kredytanstaltu i państwowego banku emisyjnego.

W stosunku do Bułgarii Rada Ligi potwierdziła stanowisko komitetu finansowego, który zalecał zredukowanie o 50 proc. transferu zagranicznego bułgarskiego długu publicznego na przeciąg 6 miesięcy licząc od kwietnia do września 1932 r. W rezultacie Bułgaria płaciłaby z ograniczenia miesięcznie nie 91 mil. lewów, jak dotychczas, lecz 45 mil. lewów. W dyskusji jaka się wywiązała na ten temat zabrał głos delegat Bułgarii p. Stefanoff, który sume 45 mil. lewów uznał za zbyt wygórowaną, twierdząc, że Bułgaria może płacić miesięcznie tylko 35 mil. lewów.

W rezultacie Rada Ligi przyjęła do wiadomości zalecenia komitetu finansowego, stwierdzając równocześnie, że sprawa reparacji ciążących na Bułgarii należy do kompetencji zbliżającej się konferencji reparacyjnej.

W stosunku do Węgier Rada Ligi zatwierdziła zalecenia komitetu finansowego utrzymujące w mocy istniejące na Węgrzech moratorium transferowe, które nie obejmuje jednak pożyczki zaciągniętej przez Węgry w r. 1924 za pośrednictwem Ligi Narodów. Ponadto Rada Ligi zalecała obniżyć budżet państwowy Węgier z 830 mil. pengó na 800 mil. pengó.

W stosunku do Grecji Rada Ligi Na-

KINO-TEATR „NOWOŚCI”
 Film o którym cały świat mówi z zachwytem
POD DACHAMI PARYŻA
 w rol. gl. Albert Frejson i Pola Illery
 JAKO NADPROGRAM „DZIKUSKA”
 z Mar. a. Malicka i Zbyszlkiem Sawanem.
 Wejście od 50 groszy. Szczegóły w afiszach.

Tylko w niedziela o godz. 12.30 w pot.
TROJKA z Olga Czechową i Sienkiewiczem
 Jako nadprogram „AUTOPANORAMA”
 z Carlo Aldazim. — Wejście 60 go.

HAZ-ELITE

BEZTLUSZCZOWY UDELIKATNIA KREM MATUJE CERE

rodów zgodziła się na roczne moratorium transferowe dla publicznego długu zagranicznego Grecji. Obecny na posiedzeniu Rady Ligi delegat Grecji, premier Venizelos, żądał, aby moratorium to rozciągnąć na 5 lat, gdyż tylko w takich warunkach zaproponowana przez komitet finansowy pożyczka w wysokości 10 milionów dol., okaże się zbawienna dla finansów i waluty greckiej.

W dość ożywionej dyskusji pomiędzy Venizelosem a delegatem komitetu finansowego, Niemcem p. Kempernem, który zajął w stosunku do postulatów greckich nieublagane stanowisko, Venizelos oświadczył, że jego zdaniem poprawa sytuacji małych państw zależy przede wszystkim od porozumienia gospodarczo-finansowego państw wielkich i że nowa pożyczka, która ma być udzielona Grecji, nie polepszy sytuacji, jeśli nie będzie jej towarzyszyć dłuższe moratorium.

Na zakończenie debaty przemówił przewodniczący Rady Ligi, Paul Boncour, który zapewnił Venizelosa o życzliwości państw wielkich, którym potrzeba jest jednak dla przywrócenia zaufania pomoc wszystkim narodów, nie wyłączając państw małych, zwłaszcza tych, na których czele stoją znakomici mężowie stanu, jak np. premier Venizelos.

W rezultacie Rada Ligi przyjęła wszystkie zalecenia komitetu finansowego w stosunku do Austrii, Bułgarii, Węgier i Grecji. Sprawa udzielenia nowych pożyczek dyskutowana będzie na sesji mającej się odbyć w przyszłym tygodniu.

BIURO „OBRONA”
 Częstochowa, Aleja Wolności Nr 27.
 Pisze prośby, rekursy, odwołania do wszystkich urzędów i sądów. Przepisuje na maszynach w różnych językach. Prośby w cenie od 2 (dwóch) złotych. Dla bezrobotnych znaczne ulgi. Specjalność sprawy skarbowe i sądowe.

PRZEZ ZAKOPCONE SZKIEŁKA

W Genewie znowu rozpoczęły się obrady konferencji nad rozbrojeniem, które prowadzone są z mniejszymi lub większymi przerwami od czasu ukończenia wojny światowej. I oczywiście bez żadnego rezultatu!

Owszem, pewne wyniki konferencji w tym kierunku osiągnięto na Dalekim Wschodzie, ile że mocniejsi japończycy rozbroili słabszą armję chińską i odepchnęli ten plenny a potulny naród od morza.

Obecnie mówi się wiele w Genewie o zniesieniu ciężkiej broni zaczepnej — ciężkich dział, tanków, pancerników i t. p. Przyjęcie takiej klauzuli zapewnić może światowemu przemysłowi wojennemu na długie lata okres pomyślnego prosperowania. Ciężkie armaty będą przerabiane na lekkie działa obronne, tanki na traktatory rolnicze, samoloty bombowe na pasażerskie, dostosowane do komunikacji wewnętrznej. W razie wojny — rozpocznie się intensywna działalność tegoż prze myślu w odwrotnym kierunku. W ten sposób ta pryncypalna gałąź przemysłu nie dozna fatalnych skutków przesilenia ekonomicznego. Przemysł wojenny będzie należycie prosperował i zasadzie: „si vis pacem para bellum” stanie się zadoczę w całej rozciągłości. Istotnie, dyplomaci, którzy radzą w Genewie, mają głowę na karku!

Pierwszy krok na drodze rozbrojenia moralnego i faktycznego prawie że już jest zrobiony. A o ile to nie pomoże, wówczas zapewne faszyzowskie Włochy wystąpią z drugą konkretną propozycją. Ich przedstawiciel Grandi wystąpi z projektem, aby narody silniejsze rozbroiły do-

szczęnie narody słabsze — i wówczas rozpocznie się nowa „granda” w wielkim stylu w całej Europie.

Tymczasem bezrobocie... — chciałem napisać, że wzrasta, lecz w porę zorientowałem się w pomyślniej wiosennej koniunkturze. W tygodniu ubiegłym faktycznie na giełdzie pracy nastąpił zasadniczy przełom. Eureka! W ciągu tygodnia nie tylko, że nic nie przybyło bezrobotnych, lecz, jak wykazuje oficjalna statystyka 300 osób znalazło pracę. W serce wstepuje majowa otucha. O ile sprawy pójdą dalej tym trybem, pocieszmy się, że za 20 lat z okładem nie będziemy mieli ani jednego bezrobotnego w Polsce. A może i wcześniej, bo ten chroniczny kryzys nie wszyscy przetrzymają!

Mimo wszystko troska o zatrudnienie dla bezrobotnych nie schodzi ze szpalt prasy zarówno stołecznej, jak i prowincjonalnej.

Jedno z pism zagłębońskich w dłuższych wywodach podało taką charakterystyczną receptę na zmniejszenie klęski bezrobocia:

- 1) Ograniczona dziś ilość pracy należy podzielić równomiernie między pracujących i bezrobotnych.
- 2) Wprowadzić dzielenie się zarobkiem społeczeństwa z bezrobotnymi w formie specjalnego podatku, nałożonego na tych wszystkich, mających większe dochody od bezrobotnych, którzy za to powinni bezpłatnie pracować przy różnego rodzaju inwestycjach.

Argumentacja ta widocznie nie wszystkim trafiła do przekonania skoro konkurencyjny organ nader sceptycznie wyraził się o wspomnianym systemie walki z bezrobociem, pisząc na zakończenie polemicznych uwag:

„Kto wyrozumie powyższe plany, temu

przypomni się piesek, kręcący się ku uciesze dzieci za własnym ognikiem”.

Województwo Kieleckie, z powodu dużego nasilenia bezrobocia, utrzymując bez dzie nadal obywatelskie Komitety pomocy bezrobotnym. Chociaż więc przetrwałimy szczęśliwie najcięższy okres zimy, troska o bezrobotnych będzie nadal bardzo żywym i aktualnym zagadnieniem.

W powiecie Częstochowskim w ostatnim tygodniu liczba bezrobotnych przekroczyła już rekordową cyfrę 14.000 osób. Wzrost bezrobocia o kilkadziesiąt osób, w przeciwnieństwie do ogólnokrajowej koniunktury na rynkach pracy, spowodowany został wstrzymaniem emigracji na roboty rolne do Niemiec, skutkiem czego pewna liczba robotników rolnych nie mogąc wyemigrować z kraju zaciągnęła się na listę bezrobotnych w Państwowym Urzędzie Póśrednictwa Pracy, w celu pobierania ustalonych zasiłków z Funduszu Bezrobocia.

W myśl rozporządzenia ministerjalnego miejscowy Komitet obywatelski pomocy dla bezrobotnych będzie dalej egzystował, tylko zachodzi poważne pytanie, skąd czerpać będzie fundusze na akcję pomocową. Ostatnio już zamiast cukru wydawano cegiełki kawy, ale przecież i tych cegiełek w końcu zabraknie. I co będzie dalej?...

W związku z zagadnieniem bezrobocia na łamach „Dziennika Bydgoskiego” ukazała wielce pouczająca bajeczka o kozie, którą stale dojno, a jeść nie dawano — zakończona taką sentencją:

Jaka stąd nauka?
 Ta, jaką głosił już Luter:
 Dofaj naród nie sztuka —
 Sztuką jest dać mu „futter”
 (pożywienie).
 Pomimo ogólnej stagnacji, krachu finan-

sowego, bezrobocia, ogólnego marzenia na wygórowane podatki — im kto zamożniejszy, tem głośnieji uskarża się na ciężkie czasy i niedobory gotówkowie — mimo wszystko jednakże szerszy ogół nie liczy się zbyt skrupulatnie z groszem!

Opowiadał mi pewien lekarz, przyjmujący w godzinach od 1 do 2 bezrobotnych zupełnie darmo, że jeden z bezpłatnych pacjentów uskarżał mu się, że zawsze jak kilka kieliszków więcej wypije odczuwa pogorszenie choroby:

— Pocóż więc pan pije? — zapytuje go oburzony lekarz.

— Trudno, panie doktorze, takie ciężkie czasy!... Z rozpaczki trzeba wypić kieliszek.

W ub. środę miałem zdarzenie, jak dwóch bardzo przystojnych i miłych młodzieńców, nieco wstawionych (zapewne wnektek zawodu miłośnego albo z jakiejś innej nie mniej ważnej przyczyny) — za czepiło mnie na chodniku w II Alei i wprost przemocą chcieli mnie wciągnąć do pobliskiej restauracji na wódkę.

— Panowie, dajcie mi spokój, jestem abstynentem: spirytusu używam tylko do celów przemysłowych, jak chce zapalić maszynkę „primus”.

— To napijemy się likierku!
 — Ani likieru, ani nawet wina owocowego nie używam.
 — To zjemy kolację!
 — Kiedy właśnie w tej chwili wyszedłem z domu po kolację!...

Z trudem udało mi się przekonać tych przygodnych kompanów, że istnieją ludzie, którzy zgryzoty kryzysowe zalewają atramentem, a nie alkoholem.

Przygoda ta jednakże utwierdziła mię w mniemaniu, że jednakże i w tych ciężkich czasach są tacy, co lekką ręką wyrzucają złotówki na „kierki” i kosztowna restauracyjne birbantki. A c e r.

Marzałek Piłsudski w Bukareszcie.
Dnia 13-go kwietnia r. b. Marzałek Józef Piłsudski przybył do Bukaresztu. W imieniu króla Rumuńskiego powitał p. Marzałka komandor Fundacjanu. Zdjęcie przedstawia powitanie p. Marzałka przez komandora Fundacjanu.

TELEGRAMY

ZATARG IRLANDZKO-ANGIELSKI.
Londyn. — Zatarg między de Valera a rządem angielskim, w sprawie przyjęcia na wierność koronie, zaostriżył się tak dalece, iż w kołach politycznych krąży pogłoski o możliwości rozwiązania parlamentu irlandzkiego i rozpisania nowych wyborów. W przyszłą środę projekt ustawy rządowej o zniesieniu przy sięgi wjeździe pod obrady parlamentu irlandzkiego. Stronnictwo Cosgrave'go sprzeciwia się przyjęciu tej ustawy, ponieważ jednak nie rozporządza większością, można przypuszczać, iż ustawa przejdzie głosami stronnictwa de Valery przy poparciu partii pracy. 12 maja ustawa przejdzie prawdopodobnie do senatu, gdzie jednak odrzucona będzie, ponieważ większość senatorów należy do stronnictwa Cosgrave'go. W tym wypadku należy się liczyć z możliwością rozwiązania parlamentu przez de Valerę i rozpisanie nowych wyborów.

WYBORY W AMERYCE A KONFERENCJA LOZAŃSKA.

Wiedeń. — „Neue Freie Presse“ donosi z Genewy: W tutejszych kołach amerykańskich krąży pogłoski, iż lozańska konferencja reparacyjna, która rozpocznie obrady w początku lub w połowie czerwca, potrwa tylko krótki czas. Uchwali ona jedynie prowidorium na 6 do 8 miesięcy i odroczy się prawdopodobnie do przyszłej wiosny. Poglądy te koła amerykańskie uzasadniają tem, iż Francja, jak i cała Europa, liczy się z wyborami amerykańskimi, przed którymi żaden prezydent amerykański nie jest w możności zająć definitywnego stanowiska wobec międzynarodowego zadania długów.

LITWA GROZI WYDALENIE NIEMCÓW.

Kowno. — Rząd litewski polecił przez prowadzić rejestrację wszystkich Litwinów, wysiedlonych z granic Niemiec. Równocześnie zarządzona została rejestracja strat, poniesionych przez obywateli litewskich z powodu wysiedlenia. Rząd litewski zapowiedział, że za każdego wysiedlonego Litwina wysiedli jednego Niemca z granic Litwy. Poza tem rząd dochodzić będzie strat materialnych, jakie obywatele litewscy ponieśli wskutek zarządzeń władz niemieckich.

ZAOSTRZONA AKCJA ARABÓW PRZECIWKO ŻYDOM W PALESTYNE

Londyn. — Bank Arabski w Palestynie, finansujący akcję kredytową wśród rolników arabskich w kierunku wykupywania ziemi z rąk żydowskich rozszerza obecnie swą działalność. Egzekucją tywa kongresu muzułmańskiego zwróciła się do monarchów krajów muzułmańskich o poparcie finansowe Banku Arabskiego. Królowie Egiptu i Hedzasu wyznaczili już fundusze w wysokości około 100,000 funtów na ten cel. Jednocześnie egzekutują kongresu muzuł-

mańskiego rozpoczęła akcję przeciwko przyznaniu 5,000 wiz dla nowych kolonistów żydowskich do Palestyny jak równie przeciwko projektowi sjonistów ogłoszenia autonomii tych okęgów Palestyny, gdzie żydzi stanowią znaczniejszy odsetek ludności. Projekt autonomii żydów w Palestynie, w opracowaniu sjonistów, przewiduje m. in. umiędzynarodowienie Jeruzolimy, gdzie ludność muzułmańska, chrześcijańska i żydowska krzyżowałyby się z jednakowymi uprawnieniami. **ROSJA PRZYGOTOWUJE SIĘ GŁĘBIKOWO DO WOJNY NA DALEKIM WSCHODZIE.**

Tokio. — Nadeszły tu wiadomości o gorączkowych przygotowaniach wojennych Rosji sowieckiej, wywołały w tutejszych kołach rządowych wielkie poruszenie. Przeprowadzana od szeregu tygodni z całą energią koncentracja wojsk sowieckich w pobliżu Władywostoku, oraz wzdłuż granicy nowego państwa mandzurskiego, jest — wedle ostatnich wiadomości — już prawie ukończona.

W japońskich kołach rządowych wielkie znaczenie przypisują okoliczności, iż zamieszkał w północnej Mandżurji obywatelowie sowieccy, trudniący się przeważnie handlem, całeni masami wracają do Rosji.

Jak dotychczas można stwierdzić, niebezpieczeństwo bliskiego wybuchu konfliktu zbrojnego sowiecko-japońskiego

Czy reumatyzm i podagra są uleczalne?

Jak ogólnie wiadomem jest, reumatyzm podagra i pokrewne cierpienia, mają za przyczynę nagromadzenie się kwasu moczowego w organizmie. Zazwyczaj choroby starają się przy pomocy różnych środków jak np. nacierania, gorące kąpiele, okłady i t. p. uwalnić się od tych cierpien, ale przeważnie doznają tylko chwilowej ulgi. Częstokroć następuje zeszytowanie kończyn, jak rąk i nóg, opuchlina kolan, tak, że chory poprostu nie może powstać z miejsca. W interesie więc

każdego chorego leży zastosowanie takiego środka, który zupełnie usunąłby te cierpienia. W tym celu należy więc zastosować tabletki Togał, które właśnie wstrzymując nagromadzenie się kwasu moczowego, skutecznie zwalczają te niedomagania. Togał też usmierza te straszliwe bóle, nie wywierając żadnego szkodliwego wpływu na serce, żołądek i inne organy. Spróbujcie i przekonajcie się sami, lecz żądajcie we własnym interesie tylko Togał. We wszystkich aptekach.

jest większe niż kiedykolwiek. Najlepszym dowodem krytycznej oceny sytuacji przez miarodajne koła japońskie jest fakt iż japońskie ministerstwo marynarki wydało rozkaz wzmocnienia stacjonujących koło półwyspu Kamczatki japońskich okrętów wojennych, przyczem jako powód podana jest konieczna obrona japońskich interesów dotyczących rybołówstwa w tych okolicach.

LEKARZE-SPECJALIŚCI

zalecają kąpiel
DZIECKA tylko

Mydłem BEBE SZOFMANA

Uformowanie zasad wywozu węgla

Utworzenie funduszu wyrównawczego. — Konwencja eksportowa zawarta.

Warszawa. — Nastąpiło ostateczne rozstrzygnięcie sprawy utworzenia funduszu wyrównawczego i konwencji eksportowej dla węgla.

Obie te organizacje, jak wiadomo, zostały utworzone dobrowolnie przez przemysł węglowy w wyniku pertraktacji, prowadzonych przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu z przedstawicielami tego przemysłu. Jedynie tylko pewne zagadnienia funduszu wyrównawczego i konwencji eksportowej zostały przez przemysł węglowy poddane pod arbitraż ministra Przemysłu i Handlu.

Orzeczenie arbitrażowe zostało wydane przez dyrektora departamentu górnictwa hutniczego min. Przemysłu i Handlu p. Czesława Pechego.

Fundusz wyrównawczy powstaje na następujących zasadach: Kopalnie zagłębia śląskiego i dąbrowskiego opłacać będą po zł. 1.50 od każdej tony węgla, sprzedanego na rynku krajowym i rynkach eksportowych konwencyjnych, a kopalnie Za-

głębia Krakowskiego po 1 zł. Dla małych kopalń zostały poczynione nieznaczne ulgi.

Z powstałego tą drogą funduszu będą udzielane odnośnym kopalniom premie od każdej tony węgla wyeksportowanego na rynki zamorskie, przyczem pierwsze 3 miliony ton węgla wyeksportowanego na te rynki nie będą premijowane, a udział poszczególnych towarzystw w tym bezpremiowym eksporcie określony zostaje kluczem udziału w konwencji eksportowej. Maksymalna premia od 1 tony węgla różnych sortymentów wynosić może 5 zł. a od miału 2.50 zł.

Umowa przewiduje 6-miesięczny termin trwania funduszu wyrównawczego, poczem nastąpi może jego rozwiązanie za zgodą ministra Przemysłu i Handlu lub przedłużenie.

Konwencja eksportowa zawarta zostaje na 1 rok i łączy się ściśle z funduszem wyrównawczym.

Tajna pożyczka na włoskie zbrojenia morskie?

Paryż. — Korespondent sztokholmski paryskiej Agencji Ekonomiczno - Finansowej podaje z wszelkimi zastrzeżeniami niesłychanie sensacyjną wiadomość następującej treści:

Rzekomo fałszywe bony skarbu włoskie, które w wysokości 15 miliardów franków stanowiły rezerwy przedsiębiorstw Kreugera — nie są — według najnowszych wersji — fałszowane, ale stanowią gwarancję, udzieloną ze strony rządu włoskiego za specjalnie tajną pożyczkę, jakiej Kreuger udzielił na włoskie zbrojenia morskie.

Powyższa wiadomość, aczkolwiek niesprawdzona, wywołała niesłychaną sensację w paryskich kołach wojskowych i politycznych i jest obszernie komentowa-

na przez attaches wojskowych państw obcych, akredytowanych przy rządzie francuskim.

ODMARSZ WOJSK JAPONSKICH Z SZANGHAJU.

Tokio. — Ministerstwo wojny ogłasza komunikat, zawiadamiający, że wydane zostały rozkazy przetransportowania z powrotem do Japonii szeregu innych oddziałów wojsk japońskich, znajdujących się jeszcze w Szanghaju.

GROZNY RUCH KOMUNISTYCZNY W POŁUDNIOWYCH CHINACH.

Waszyngton. — Położenie południowej prowincji Fukien, gdzie komunistyczne oddziały zagrażają miastom portowym, zaostriżyło się tak znacznie, że konsul amerykański miasta portowego Amoy doniósł telegraficznie departamentowi stanu, że osiedleni w Amoy Amerykanie

gotowi są miasto opuścić.

Według informacji, pochodzących z moskiewskiego biura United Press demontuje Agencja Telegraficzna „Tass“ wiadomość, jakoby mandzurski generał Maaznajdować się miał na terytorium Unji Sowieckiej. Jak już donosiśmy, gen. Maaproklamował niezależność północno-mandzurskiej prowincji Hailung-Kiang od nowego rządu mandzurskiego.

NOWA SKARGA CHIN NA JAPONIĘ.

Genewa. — Delegacja chińska złożyła sekretarzowi generalnemu obszernie memorandum o sytuacji w Mandżurji. W piśmie, wystosowanym do sekretarza generalnego, delegat chiński oświadczył, że zarządzenia, powzięte przez rząd chiński co do wykonania rezolucji Rady Ligi, zostały unicestwione przez rząd japoński i ten ponosi odpowiedzialność za obecny, nienormalny stan rzeczy w Mandżurji.

z. p. ks. biskup Zygmunt Łoziński.

KRÓL HEDZASU PRZYBYŁ DO WŁOCH.

Rzym. — Król Hedzasu Feisal przybył do Neapolu, skąd następnie wyjedzie do Rzymu. W Rzymie wschodni władca przyjęty będzie przez Mussoliniego.

MOWA LITWINOWA W GENEWIE. A MILITARYZACJA ROBOTNIKÓW.

Ryga. — Podczas gdy cała prasa sowiecka podnosi znaczenie nowego wystąpienia Litwinowa na konferencji rozbrojenkowej dla sprawy powszechnego pokoju „Osoawiachim“ rozwiniął gorączkową akcję militarną ludności robotniczej we wszystkich ośrodkach przemysłowych. Pod kierownictwem instruktorów wojskowych w we wszystkich fabrykach organizują się t. zw. „kompanie robotnicze“ obrony, przeciwagowej, lotniczej i morskiej. Przewodniczący głównej rady Osoawiachimu oświadczył, że ćwiczenia wojskowe powinny ogarnąć w Leningradzie co najmniej pół miliona robotników i młodzieży, aby proletariacki Leningrad był potężną bazą wojenną morską. Specjalna uwaga ma być zwrócona na przeciwlotniczą morską obronę Leningradu.

LIKWIDACJA STRAJKU WĘGLOWEGO W PÓLN. CZECHACH.

Praga. — Dzienniki donoszą, że wczwartek doszło do zasadniczego porozumienia w północno-zachodnio-czeskim zatargu górnym. Kopalnie będą mogły w przyszłości ograniczyć pracę tylko za zgodą władz górniczych, zatwierdzoną przez ministerstwo pracy. Do końca roku nie wolno zwalniać żadnych robotników. Na kopalni „Humboldt“, na której trwa strajk, ma być podjęta praca w dotychczasowych rozmiarach.

ZABURZENIA ROBOTNICZE W WIENIE.

Grenoble. — W związku z ostatnio dokonaniem aresztowaniami wśród strajkujących doszło w mieście Wienne (Isère) do poważnych rozruchów. Strajkujący robotnicy, podburzeni przez agitatorów komunistycznych, zebrani w liczbie kilku tysięcy, otoczyli tamtejsze więzienie, chcąc siłą uwolnić zaaresztowanych to-

DŹWIEKOWE „GRAND-KINO”**WYJASNIENIE**

Wskutek nadesłanej z Warszawy kopji „Cygańskich Romansów” w niedość należymy stanie, zmuszeni byliśmy przerwać demonstrację tego obrazu, aż do otrzymania zupełnej nowej kopji.

Od soboty 16 kwietnia r. b. i dni następane
**CIEKAWY FILM PSYCHOLOGICZNY
Z ZA KULIS**
NOWOCZESNY MAŁŻENSTW
POD TYT.

REZYGNACJA

w rolach głównych:
bożyszcze kobiet **Conrad Nagel**, pikantna **Rose Hobert** i uroczą, wdzięczną **Genevieve Tobin**.

Dzieje czworokąta małżeńskiego.

Nad program Nowe Dodatki Dźwiękowe

Początek w sobotę o 5 pp. w niedzielę 4 pp.
Ostatni seans o 9.30 wiecz.

Wejście od 70 gr., teatr 1.20 i 1.50

Tylko w niedzielę o godz. 12.30 i 2 po poł.

Potężny dramat erotyczno-salonowy

Przeżycia jednej nocy

z **Marcelą Albani** i **Igo Symem**.
50 gr. Ostatnie 2 poranki. **50 gr.**

warzyszy. Policja starała się manifestantów rozproszyć, jednak ci ostatni stawili silny i dobrze zorganizowany opór, zasypując ją kamieniami i cegłami, budując barykady i przeciągając druty przez ulicę. Wsparta przez miejscową żandarmerię policja zdołała jednak około godz. 2-giej w nocy sytuację opanować. W czasie starcia 12 osób, w tej liczbie 5 policjantów, odniosło mniej lub bardziej ciężkie rany. Aresztowano 20 osób, a do wczesnego rana prefekt policji ogłosił w całym mieście stan wyjątkowy.

BANKRUCTWO OLBRYMIEGO KONCERNU W AMERYCE.

Nowy Jork. — Jeden z największych amerykańskich trustów użyteczności publicznej Insul-Utilities Investment Trust, o którego trudnościach donosiła prasa, zgłosił prośbę o postępowanie konkursowe.

Passywa towarzystwa wynoszą 600 milionów dolarów.

Jest to jedno z największych bankructw w historii gospodarstwa amerykańskiego. Trust ten obejmował elektrownie i gazownię.

POWODZIE NA UKRAINIE SOWIECKIEJ.

Ryga. — Ukraina została nawiedzona klęską powodzi Cały szereg rzek Dniestr, Bug, Roś, Prypeć, Teterev, Irpen i innych wystąpił z brzegów, zalewając olbrzymie obszary. Mohylew Podolski prawie całkowicie został zalany wodą; na Ukrainie południowej woda zalała miasta Wozniesiensek, Pierwsomajskie i Nowo-Archangielsk, 70 wsi; oraz portową dzielnicę Mikołajowa. W obwodzie Charkowskim wystąpiły z brzegów rzeki Chorol, Sufa i Pso, niszcząc zasiewy. W Kijowszczyźnie stoi pod wodą około 30 wsi. W całym kraju pod naporem wody zostały zniszczone mosty. Rząd sowiecki utworzył specjalną komisję dyktatorską na czele z szefem wszechukraińskiego G. P. U. Redensem celem prowadzenia akcji ratunkowej.

STARCIA STRAJKUJĄCYCH Z POLICJĄ.

London. — W kopalniach węgla stanu Ohio doszło wczoraj do krwawego starcia między strajkującymi a policją. Jeden robotnik jest zabity, 12-tu odniosło rany. Ze względu na zaostrożoną sytuację, rząd wystąpił z inicjatywą zwołania konferencji właścicieli kopalni i robotników.

KATASTROFALNE ŚNIEŻYCE W ANGLIJI.

London. — Śnieżyce, które dotknęły całą Anglię od Szkocji aż do wysp leżących na kanale angielskim, sprawiły, że temperatura spadła do poziomu obserwowanego w lutym. Wielkie opady śnieżne wydarzyły się na całym terenie Szkocji ku wielkiemu strapieniu zapaleńców gry w gólf. Wszystkie niemal białe golfowe zostały zasypane śniegiem, tak, że trzeba było odłożyć mistrzostwa królowej okręgów.

Olbrzymi grad spadł w okolicach Lon-

dynu oraz Lympe, gdzie jak wiadomo, znajduje się jeden z głównych portów lotniczych w Anglii.

Szereg okrętów stojących w portach zostało uszkodzonych przez rozkuchane morze.

ZATWIERDZENIE OBNIŻKI ZAROBKÓW NA ŚLĄSKU.

Warszawa. — Minister pracy i opieki społecznej nadał moc obowiązującą orzeczeniu komisji pojednawczo-rozjemczej w Katowicach, obniżającemu płace w górnictwie kruszcowym na Górnym Śląsku o 4 proc.

W dniach najbliższych nadana zostanie również moc obowiązującą orzeczeniu tej samej komisji, na podstawie którego płace w hutnictwie cynkowym na Górnym Śląsku zmniejszone zostają o 7 proc.

WYROK W PROCESIE KOMUNISTÓW W PIOTRKOWIE.

Piotrków. — Po trzydniowym procesie komunistycznym zapadł wyrok: oskarżony Roman Tuchowski, sekretarz komitetu dzielnicowego Komunistycznej Partii Polski w Tomaszowie ukarany został 4-letnim ciężkim więzieniem, osk. Stefan Zakrzewski 5 lat c. w., Emanuel Mink 4 lat c. w., Józef Marchwiński 5 lat c. w., Jan Malecki 3 lata c. w. Józef Wijata 1 rok 6 m. więzienia, Paweł Steinke 3 lata więzienia, Józef Mołojec 3 lata więzienia, Julia Makolówna 2 lata w. zast. domem poprawy. Oskarżeni i ich obrońcy zapowiedzieli apelację.

ZNIŻKA CEN ŻELAZA O 10 PROC.

Warszawa. — Wczoraj w ministerstwie przemysłu i handlu odbyła się pod przewodnictwem dyrektora departamentu górnictwa-hutniczego, p. Czesława Peche konferencja z przedstawicielami hutnictwa żelaznego. Konferencja ta odbyła się w wyniku toczących się od paru tygodni pertraktacji między hutnictwem żelaznym, a ministerstwem przemysłu i han-

dlu. Obrady dotyczyły zbadania ciężkiej sytuacji, w jakiej znajduje się obecnie hutnictwo w Polsce. Na konferencji przed stawiciele hutnictwa wyrazili zgodę co do obniżenia ceny żelaza sztabowego o 10 proc., tj. o 35 złotych na jednej tonnie.

Do tej niżki dostosowany będzie cennik na pozostałe wytwory żelazne. Obniżka obowiązywać ma natychmiast. Syndykat Hut Żelaznych wyda stosowną instrukcję co do przeprowadzenia obniżki cen żelaza i wytworów żelaznych w handlu hurtowym, półhurtowym i detalicznym, tak, aby ceny dla konsumenta były o 10 proc. niższe.

Równocześnie Syndykat Hut Żelaznych ma otrzymać większe zamówienia, pozostające przedewszystkiem w związku z budową magistrali węglowej Górny Śląsk — Gdynia.

INTERWENCJA RZĄDU W ZATARGU W BIELSKIM PRZEMYSŁE WŁÓKNIENICZYM.

Warszawa. — W dniu wczorajszym wyjechał do Bielska zastępca dyrektora departamentu pracy w Min. P. i O. S. p. Tadeusz Ulanowski, celem wzięcia udziału w naradach przemysłowców włókienniczych i interwenjowania w sprawie zawarcia przez nich umowy zbiorowej z robotnikami.

Dotychczas w bielskim przemysłe włókienniczym trwa nadal stan bezumowny, jedynie w dwóch fabrykach, w których robotnicy zgodzili się na 10-procentową obniżkę plac, doszło do porozumienia.

Kino „OAZA” (dawniej „Lew”)
Od soboty 16-go kwietnia r. b.
Superfilm według słynnego arcydzieła
A. Dumasa pod tytułem
HRABIA MONTE CRISTO
2 serie razem — całość o jednym programie.
Dramat romantyczny przew. bohaterskiego
zeglaza **E. Dantesa**. — Dla młod. dozwołony.
Wejście 50 groszy. — Bezogóło w atłasach.
UWAGA: W niedzielę 17 kwietnia denny seans
początek o godz. 12 i pół w południe.

KRONIKA

Niedziela 17 KWIECZNIA
Dziś — Aniceta p.
Jutro — Apoloniusza m.
Wschód słońca o godzinie 4.46
Zachód — 18.42
Kalendarz historyczny:
Zwycięstwo nad zbuntowanymi
Gdańszczanami w 1577 roku.

— **40-godzinne nabożeństwo i odpust w par. Opieki św. Józefa.** W sobotę, niedzielę i poniedziałek w parafii Opieki św. Józefa w Rakowie przypada odpust i 40-godzinne nabożeństwo. Serię nauk wygłosi O. Antoni z Krakowa. Porządek nabożeństw jak zwykle w niedzielę.

— **Akademia misyjna w sali Katedralnej.** Jeszcze około miljarða ludzi na świecie nie zna światła prawdziwej wiary, na nas więc, katolików, ciąży obowiązek szerzenia Królestwa Bózego na ziemi. To też aby popierać dzieło rozkrzewiania wiary, należy wspomagać misje, w tym też celu w sobotę, dnia 23-go b. m. o godz. 6-iej po poł. w sali Katedralnej odbędzie się Akademia misyjna, urządzona staraniem Sodalicji Szkół Średnich Żeńskich w Częstochowie. Na program złożą się: referat, deklamacje, chóry, oraz obrazek sceniczny p. t. „Od chaty do chaty”. Bilety w cenie od 50 gr. do 2 zł. Niezawodnie piękna ta Akademia zgromadzi tłumną publiczność.

— **Z parafii św. Rocha.** W dniu 17 b. m. to jest w niedzielę, o godz. 5-iej po poł. odbędzie się zebranie Ligi Kobiet Katolickich tejże parafii w sali p. Stysińskiego, ul. św. Rocha 37. Na zebraniu zostanie wygłoszony przez ks. patrona Głowa referat p. t. „Sprawy misyjne”. Jaknajliczniejsze przybycie członkiń i sympatyerek pożądane.

— **Wieczornica „Domu Pracy”** W poniedziałek, dn. 18 b. m. w sali „Panorama” odbędzie się wieczornica, celem której będzie zaznajomienie szerszej publiczności o zagrażającym niebezpieczeństwie upadku moralności na terenie Częstochowy, oraz sprawozdanie z działalności T-wa „Pomoc”.

Na program złożą się: 1) referat pod tytułem „Kobieta przyszłość społeczeństwa”, wygłoszony przez p. M. Żeliszewską, 2) sprawozdanie z rocznej pracy T-wa „Pomoc”, 3) żywy obraz, 4) dżalog „Na łonie matki”.

Na wieczór ten zarząd T-wa „Pomoc”

zaprasza za naszym pośrednictwem — wszystkich wspierających „Dom Pracy”, sympatyków i jaknajszerszą publiczność m. Częstochowy. Wejście bezpłatne. Początek o godz. 7-iej wiecz.

— **Akademia żałobna ku czci ś. p. ks. Biskupa Bandurskiego.** W sobotę, dn. 16 b. m., odbędzie się w sali I Gimnazjum państw. im. H. Sienkiewicza żałobna Akademia ku czci ś. p. ks. Biskupa Bandurskiego, wielkiego kapłana i niestrudzonego bojownika o wolność Polski. W programie: referat, deklamacje, występy solowe, orkiestra. Ceny biletów b. niskie od 50 gr. do 1 zł. Początek o godz. 7-iej min. 30 wiecz.

Koło Pracy Społecznej przy I Gimnazjum państw. zaprasza społeczeństwo częstochowskie do wzięcia udziału w tej uroczystości.

— **Dalszy spadek bezrobocia o 4.005 osób w ciągu tygodnia.** Według danych państwowych urzędów pośrednictwa pra-

Za spokój duszy
i t. p.
Walentego Jaszczka
odprawiona będzie msza św. w kościele św. Zygmunta w poniedziałek, dnia 18 kwietnia r. b. o godz. 9 rano, jako w pierwszą rocznicę rocznicę Jego śm. erci. Na nabożeństwo to zapraszają zycielichy pamięci zmarłego
Żona i synowie.

cy, liczba bezrobotnych na terenie całej Polski, zarejestrowanych na dzień 9 b. m., wyniosła 348.749 osób, co w porównaniu ze stanem z ubiegłego tygodnia stanowi zmniejszenie się bezrobocia o 4.005 osób.

Liczba bezrobotnych w Warszawie wyniosła 22.947 osób. W porównaniu z tygodniem poprzednim bezrobocie zmniejszyło się o 54 osoby.

Liczba bezrobotnych pracowników u. myślowych wykazuje dalszy wzrost o 896 osób w ciągu tygodnia i wynosi — 41.054 osoby.

— **Liczba bezrobotnych w Częstochowie.** Liczba bezrobotnych na terenie m. Częstochowy i powiatu wynosi zgóra 14 tys. osób, z czego na miasto przypada około 10 tys. osób. Przewidywane jest znaczne zwiększenie liczby zarejestrowanych bezrobotnych, gdyż włączenie z powiatu utraciwszy ostatecznie wszelką nadzieję na wyjazd na roboty rolne do Niemiec, zaczynają zgłaszać się do rejestracji, aby uzyskać prawo do zasiłków od Pow. Komitetu do spraw bezrobocia.

— **Pomoc Czerwonego Krzyża dla bezrobotnych.** Polski Czerwony Krzyż rozwinął na szeroka skalę akcję pomocy bezrobotnym, współpracując ściśle z Naczelnym Komitetem do spraw bezrobocia. Akcja ta objęła w pierwszym rzędzie dożywianie bezrobotnych i ich rodzin, zwłaszcza zaś opiekę nad dziećmi bezrobotnych.

Okręg warszawski P. C. K. zorganizował w porozumieniu z Radą Szkolną pomoc sanitarną i dożywianie dzieci bezrobotnych w dzielnicy Powiśle. Koła młodzieży zajęły się ponadto rozdawaniem odzieży i bielizny. Akcja ta objęła około 5.000 dzieci.

W okręgu łódzkim również Czerwony Krzyż rozwinął na szeroką skalę akcję dożywiania dzieci. Dzięki inicjatywie Czerwonego Krzyża, około 1.500 dzieci dziennie otrzymywało obiady w domach prywatnych. Ponadto wydawano bezrobotnym około 800 obiadów dziennie.

W okręgu pomorskim P. C. K. wydawano w specjalnej kuchni dla bezrobotnych przeszło 500 obiadów dziennie, w okręgu śląskim zaś w ciągu 11 miesięcy wydano 790.087 porcji obiadowych.

Podobną działalność rozwijały również pozostałe okręgi i oddziały Polskiego Czerwonego Krzyża.

PODZIĘKOWANIE.
Dr. Błagowidnowa za zupełne wyleczenie mnie z ciężkiej choroby płuc, oraz siostrze Benignie za troskliwą opiekę, składam serdeczne podziękowanie
TOMCZYK HELENA.

Nowenna do Matki Boskiej Częstochowskiej

na intencję odwrócenia kryzysu

Wobec przeciągającego się kryzysu gospodarczego, który pociąga za sobą zazwyczaj groźną depresję moralną; kiedy nic nie skutują rady, zjazdy, traktaty i konwencje; kiedy zawodzi mezo-wie stanu najpotężniejszych państw; kiedy zawodzi i. i. Liga Narodów; kiedy wszelkie i różnorodne środki przyrodzone me zawodzą; sodalicje częstochowskie, zdając sobie sprawę, że w jakichkolwiek trwałych a owocnych poczynaniach ludzi wszelkie środki przyrodzone powinny być wspierane i środkami nadprzyrodzonymi, organizują zbiorowe modły w formie Nowenny do Najśw. Marii Panny, Królowej Korony Polskiej w intencji odwrócenia od naszej Ojczyzny kryzysu ekonomicznego, jak również i moralnego.

Nowenna odprawiona będzie na Jasnej Górze; rozpocznie się ona 24 kwietnia, a zakończy 3 maja r. b., jako w dniu uroczystości Królowej Nieba i naszej Ojczyzny. W skład Nowenny wejdzie Msza św. t. zw. Konwencka, która Ojczowie Paulini na czas Nowenny chętnie zgodzili się ofiarować w rzeczony intencji; poza Mszą św. Konwencką w skład Nowenny wchodzić będzie jesz-

ekonomicznego od naszej Ojczyzny. cze nabożeństwo różańcowe, zwykłe odprawiane wieczorem.

W Nowennie na Jasnej Górze uczestniczyć będą poza sodalicjami liczne rzesze częstochowian-katolików, tych zaś, którzy nie będą w stanie uczestniczyć w publicznych modłach, sodalicje zapraszają do łączenia się duchem w rzeczony intencji, celem skuteczniejszego uzyskania pomocy Nieba, tak bardzo przez nas pożądanej.

Niewątpliwie i młodzież szkolna i misyjne władze uczestniczyć będą w modłach błagalnych, gdyż i tam, jak dawniej tak i teraz wyczuwa się potrzebę Boga; niedawno temu meżowie stanu najpotężniejszych państw w czasie ostatniej sesji Ligi Narodów przed debatą o rozbrojeniu, zdając sobie sprawę z zasięgu swych środków naturalnych, sięgali i po środki nadnaturalne, stając się przez to istotnie pełnowartościowymi ludźmi. To też, spodziewać się należy, że reprezentanci i naszego samorządu, i wojskowności i administracji państwowej, idąc za wzorem potentatów współczesnej dyplomacji, także sięgną po środki nadprzyrodzone, które ich wspierać i umacniać będą w ich trudnej i odpowiedzialnej pracy.

— Z parafialnej Akcji Katolickiej w Rakowie. Dzisiaj, w niedzielę, zaraz po sumie w sali Akcji Katolickiej odbędzie się ogólne zebranie Stowarzyszenia Mężów Katolickich, na którym p. W. Kolasiński wygłosi odczyt „O hodowli jedwabników”.

Tegoż dnia o godz. 5-jej we Wrzosowie w sali szkolnej ks. Stanisław Wacławski wygłosi odczyt „O spółdzielczości i spółdzielniach”.

Z uwagi na interesujący temat odczytu wszyscy mieszkańcy Wrzosowy proszeni są o jak najliczniejsze przybycie.

— Zebranie Stow. kobiet katolickich w sali Katedralnej. Zarząd Stow. kobiet katolickich par. św. Rodziny i św. Zygmunta zawiadamia swe członkinie, że w niedzielę, dnia 17 b. m. odbędzie się ogólne zebranie w sali Katedralnej o godzinie 4-jej po poł. Na zebraniu wygłosi referat ks. Kuraś. Na zakończenie będzie wyświetlony film.

— Uroczystość zamknięcia kursów dla lańców Sąd. Pracy. W sobotę, dnia 16-go b. m., o godz. 6-jej wiecz. w sali Straży Ogniowej w Częstochowie nastąpi zamknięcie Kursów, prowadzonych przez Radę Związków dla lańców Sąd. Pracy, ich zastępców i działaczy zawodowych, z udziałem generalnego sekretarza Komisji Centralnej Związków Zawodowych — pośia Zygmunta Żuławskiego.

— Przedstawienie na biedne dzieci. Dzisiaj, w niedzielę, o godz. 4-jej po poł. odbędzie się w szkole powszechnej nr. 16 (Kościuski nr. 10) przedstawienie, z którego dochód przeznaczony został na dożywianie najbiedniejszych dzieci tej szkoły. Na program złożą się: bardzo ciekawa komedyjka, piękne tańce, deklamacje i popisy chóru szkolnego. Sądźmy, że ze względu na cel, rodzice przybędą bardzo licznie.

— Poselskie zebranie sprawozdawcze Chrz. Dem. w sali Katedralnej. W niedzielę, dn. 24 b. m., o godz. 1-jej po poł. w sali Katedralnej (ul. Narutowicza obecnie 17 dawniej 13) odbędzie się poselskie zebranie sprawozdawcze dla członków i sympatyków Polskiego Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji i Chrześcijańskich Związków Zawodowych.

Na zebraniu tem poseł Cardini wygłosi referat na temat: „Sytuacja warstw robotniczych, a nowe projekty ustaw socjalnych”.

Wstęp na zebranie dla członków i sympatyków za imiennymi zaproszeniami, które są wydawane przez delegatów fabrycznych i przez Sekretariat Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji, Częstochowa, ul. Narutowicza 30 dawniej 24.

— Z teatru Katedralnego. W niedzielę dwa przedstawienia: o godz. 4-jej m. 15 i o 6-jej m. 30 po poł. dwukrotnie znakomita krotchwiła w 3-ach aktach W. Rapackiego: „W czepku urodzony”. — Krotchwiła ta, osnuta na karjerze pewnego wielkiego śpiewaka doby obecnej, wywołuje bezustanny śmiech, grana jest zaś znakomicie przez cały zespół. Nie wątpiłw że dwa jej ostatnie przedstawienia ściągają w niedzielę do teatru tłumną publiczność, tembardziej, że b. niskie ceny miejsc wynoszą od 50 gr. do 2 zł. 60 gr.

— Pobór do wojska w mieście i powiecie częstochowskim. Na murach miasta, jak i we wsiach rozplakotany został plan powiatowy poboru wojskowego w r. 1932 w powiecie częstochowskim mężczyzn, urodzonych w r. 1911 i mężczyzn, urodzonych w latach 1910 i 1909, uznanych przy poborze głównym w r. ub. za czasowo niezdolnych do służby wojskowej.

Według tego planu pobór rozpocznie się w dn. 2 maja r. b. od gminy Dźbów, a komisja poborowa urzędować będzie w Częstochowie przy ul. Kilińskiego 13. Pobór częstochowian z r. 1911 rozpocznie się w dn. 28 maja r. b.

— Kurs podinstruktorski obrony przeciwgazowej. W dniu 18 bm. o godz. 6-jej wiecz., staraniem II Stowarzyszenia Młodzieży Polsk. Żeńskiej rozpocznie się kurs podinstruktorski obrony przeciwgazowej. Kurs ten prowadzony będzie przez pow. instruktora p. A. Poliszewskiego, w szkole powszechnej, Kościuski nr. 10.

— Ruch na przejazdach kolejowych. W Dzienniku Taryf i Zarządzą Kolejowych ministerstwa komunikacji ukazało się rozporządzenie ministra komunikacji w sprawie przepisów o zabezpieczeniu ruchu na przejazdach kolejowych. Wobec znacznego wzrostu ruchu automobi-

DZWIĘKOWY TEATR „ODRON”

Niezrównany amant — u-
lubienie wszystkich pań
w najnowszym, szampańskim filmie dźwięk.

HENRI GARAT

IGRANIE Z MIŁOŚCIĄ

W rolach głównych:
HENRI GARAT, ALICE COCEA, CIARA TAMBOUT

NAD PROGRAM:
1. NOWA DOWCIPNA HUMORESKA KRESK. Fletcherera
2. DZEW. TYGODNIK PARAMOUNTU, mównoty po potoku
Ceny krespeł part. 50. Szczygóły w afiszach

UWAGA: W niedzielę o godz. 12 w poł. i w poniedziałek o godz. 3 po poł. odbęda się dzienne przedstawienia niebywałego dramatu sensacyjnego

ON... ALBO JA! (z tytułu) Harry Pilem

Krzesła na dzienne seansa 50 gr. Miejsca w łozy i zł.

lowego w ostatnich latach, koniecznym było ujednostajnienie przepisów regulujących bezpieczeństwo ruchu na przejazdach kolejowych na terenie całego kraju.

Rozporządzenie ministra komunikacji normuje szczegółowo te sprawy, jednolicie dla wszystkich dyrekcji kolejowych.

Rozporządzenie zawiera klasyfikację przejazdów i przejezdów kolejowych, reguluje szczegółowo sprawę wskaźników i sygnałów na przejazdach, sprawę sygnalizacji samoczynnej, oraz zamykania i strzeżenia przejazdów.

— Egzamin kierowców samochodowych. Dnia 25 kwietnia b. r. odbędzie się egzamin na kierowców samochodowych przed Komisją egzaminacyjną z Okręgowej Dyrekcji Robót Publicznych, w lokalu szkoły kierowców przy ul. Krakowskiej nr. 13.

Propozycje Elektrowni

zostały odrzucone.

W niedzielę walne zebranie Zrzeszenia abonentów prądu elektrycznego.

Jak podaje zamieszczony na innem miejscu komunikat Zarządu Zrzeszenia Abonentów Prądu Elektrycznego w Częstochowie, w dniu wczorajszym Zarząd Zrzeszenia odrzucił propozycje stawiane przez Elektrownię, uważając je za niemożliwe do przyjęcia. Wysłuniete ze strony Elektrowni wczoraj dopiero propozycje ograniczały się do obniżenia ceny światła tylko o 6 gr., a więc do 92 gr. za kilowatogodzinę, oraz do zniżenia opłat za liczniki w granicach do 30 proc.

Po zerwaniu pertraktacji, aby złożyć z ich przebiegu sprawozdanie, przedstawili bliższe warunki propozycji Elektrowni i powzięli decyzję co do dalszej taktyki, Zarząd zwołuje na dzisiejszą niedzielę o godz. 4-jej po poł. ogólne zebranie członków Zrzeszenia do sali Straży Ogniowej.

— Ulgi dla właścicieli nieruchomości w opłatach wod.-kanalizacyjnych. Dzieki stañamom obu Stowarzyszeń właścicieli nieruchomości w Częstochowie — udało się wyjednać pewne ulgi dla właścicieli domów, a mianowicie t. zw. specjalne dopłaty wodociągowo-kanalizacyjne, budżetowane na r. 1930/31 i ściągane już przez upomnienia, zostały rozłożone na 6 rat półrocznych z odsetkami ulgowymi.

Szczegółowe dane o uzyskanych ulgach znajdują zainteresowani w specjalnym komunikacie, który zamieszczony jest na

innem miejscu dzisiejszego numeru naszego pisma.

— Utrudnienia przy maturze. W roku bieżącym egzaminy maturalne w szkolenictwie średnim zaczęły się 9-go maja. W regulaminie egzaminów wprowadzono szereg zmian, dotyczących głównie szkół nie posiadających pełnych praw gimnazjów państwowych (kategoria B). Tejkategorij szkoły będą musiały wprowadzić w tym roku rozszerzony, egzamin maturalny; abiturjenci będą zdawali egzaminy ustne ze wszystkich przedmiotów i nie będą mieli prawa wyboru egzaminów piśmiennych (z historii lub polskiego oraz łaciny lub języków obcych).

— Małżeństwa w Polsce. W r. z. zawarto w Polsce 273.332 małżeństwa, jest w porównaniu z rokiem 1930 zmniejszenie o 27.089.

Największą liczbę małżeństw, mianowicie 26.034 zawarto w województwie łwowskim. Na drugim miejscu pod względem liczby zawartych małżeństw jest województwo łódzkie — 24.710 małżeństw, dalej woj. kieleckie — 24.439, warszawskie — 21.016 małżeństw. Najmniej małżeństw, mianowicie 8.647 zawarto w woj. nowogrodzkiem.

W Warszawie liczba małżeństw, zawartych w r. z. wynosi 10.255.

— Zapowiedzi ślubne w gazetach. W związku z zawieraniem na terenie Górnego Śląska ślubów cywilnych przez osoby, pochodzące z innych dzielnic Polski, ministerstwo spraw wewnętrznych wysłało okólnik do urzędów stanu cywilnego na Górnym Śląsku, aby śluby, zawierane na Śląsku, poprzedzane były przez zapowiedzi w gazetach. Zapowiedzi o ślubie ukazać się powinna w piśmie poczytnem i to w tej miejscowości, gdzie osoba ta zamieszkuje. Ktoś więc, pochodzący np. z Sosnowca, gdy chce wziąć ślub w Katowicach, musi ogłosić zapowiedzi ślubu w gazecie sosnowieckiej.

— Ze sportu. Zwolennicy piłki nożnej będą mieli możność w dzisiejszą niedzielę oglądać ciekawe zawody o mistrzostwo kl. „A” pomiędzy R.K.S. „Skrą” — K.S. „Turysty”, które odbędą się na boisku Miejskim na Zawodziu o godz. 4 m. 15 pp. Spotkanie to będzie wielkie zainteresowanie wśród szerokiej mas zwolenników i ściągnie niewątpliwie pokaźną ilość widzów. Obie drużyny wystąpią w swych najsilniejszych składach, walka wobec tego o punkty zapowiada się b. interesująco. Jako przedmecz o godz. 2.30 po poł. rozegrane zostaną zawody o mistrzostwo kl. „B” pomiędzy K.S. „Korona” Radomsko a kandydatem do kl. „A” K.S. „Orle”. Bilety wstępu na oba mecze.

— Z przedstawienia na rzecz budowy szkoły w Stradomiu. W ub. niedzielę staraniem Komitetu Budowy szkoły w Stradomiu zostało urządzone przedstawienie w sali koszar „Zacisze” p. t. „Dla szczęścia dziecka”.

Mieszkańcy Stradomia, doceniając tak wzniosły cel, jakim jest budowa szkoły, dali jeszcze i tym razem poznac swą szlachetność i gromialnie przybyli na przedstawienie, wypełniając salę po brzegi. Dzięki p. Kolkiewiczowi, który swą umięjtną reżyserją w tak krótkim czasie wystał sztukę, pomimo braku rekwizytów i akcesoriów, przedstawienie wypadło dobrze. Na wyróżnienie zasługiwał p. Kolkiewicz, który b. dobrze wywiązał się ze

swjej roli Pietraszka, a pewnością siebie i naturalnym humorem wywoływał salwy śmiechu, za co zebrała publiczność darszyła go bucznymi oklaskami. Pani Mutke w roli Pietraszkowej była dobra, reszta amatorów choć po paru tylko próbach wywiązała się dobrze. Podczas antraktu p. Strzelec odpiewał piosenkę p. t. „O piętnastu procent mniej” i p. Stanowski „Na pobojuwisku”.

— Sprawa Centrali Zakupów dla Kas Chorych. W dniach najbliższych zatwierdzony zostanie przez ministra pracy i op. społecznej statut Centrali Zakupów dla Kas Chorych.

Jak slychając, na stanowisko prezesa rady zarządzającej Centrali powołany ma być p. Dangel z Ogólnopanstwowego Związku Kas Chorych. Stanowisko dyrektora Centrali objąć ma podobno inż. Jan Grabowski.

Z kino-teatrów.

Teatr „Odeon” wyświetla zachwycający film francuski p. t. „Igranie z miłością”. Jest to przeróbka komedji teatralnej Bahra: „Koncert”. Historia nieskomplikowana i wesoła. Pewien śpiewak zlekka zapędzuje swoją troskliwą aż do przesyady żonę. Wyjeżdża na króciutki „urlop” z pewną rozkochaną w nim mężatką. Dowiaduje się o tem zdradzany mąż i zawiara przymierze ze zdradzaną żoną, a sprytny ten podstęp doprowadza do zgody całej czwórki i oto widzimy oba stadła w przykładnej harmonji. Oczywiście film obfituje w sytuacje niezwykle wesołe, jak np. sielankę miłosną — ciagle komplikujecie piesek i tenor, rozśmieszca też wszystkie groteskowy sekretarz śpiewaka. W całości film przemily, lekki, dowcipny i pełen subtelnego wdzięku nie do nasładowania. Nie mówiąc już o wytrawnej reżyserji, nazwiska swoboda i łatwość gry całego zespołu. Wszystko idzie sprawnie i jakby od niechciana. W roli śpiewaka doskonały Henry Garat, obok niego w roli żony A. Cocea, rozwiedziona księżna Roche fault i jedna z bogatszych kobiet Francji, czaruje grą i pięknym głosem, wreszcie K. Tambour, gwiazda teatrów bulwarowych, jest powabna i z wybora finezją śpiewa ładną piosenkę paryską „Delphine”. Wogóle melodie są mile, a podkład muzyczny i dźwiękowość pierwsorzędne — Nad program PAT., doskonały tygodnik Paramountu po polsku i świetny Fleischer.

Teatr „Nowości” demonstruje głosne francuskie arcydzieło filmowe p.t. „Pod dachami Paryża”. Pamiętno to film, ukazał bowiem nowe horyzonty, nowe możliwości artystyczne przy operowaniu najprostszyimi środkami, dlatego też zdobył sobie rozgłos niebywały, utrwalając zarazem sławę R. Claire'a jako reżysera i A. Prejeana jako wykonawcy roli głównej piosenkarza. Prostolitu scenariusz z nieskomplikowanymi dziejami miłości ulicznego sprzedawcy broszurek i przygarniętej, po bohatersku chronionej przezeń dziewczyny, środowisko ludu paryskiego, tło uliczek, zaułków i barów — wszystko to dzięki realistycznemu ujęciu stwarza całość, wnoszącą się na poziom czystego artyzmu, mocno przemawiająca do wrażliwości ludzkiej. Niektóre sceny są wręcz mistrzowskie. A. Prejean gra bardzo naturalnie, świetnie też śpiewa kilka piosenek m. in. przebojową: „Pod dachami Paryża”. Dobrą jego partnerką jest Pola Illery. — Jako drugi wyświetlany jest film polski p. t. „Dzikuska” wg powieści I. Zarzyckiej z M. Malicką Z. Sawanem w rolach głównych.

Teatr „Grand-Kino” wyświetla najnowszy film amerykański p. t. „Rezygnacja”. Obyczajowa treść filmu odstania kulisy życia współczesnych małżeństw. Nie jest to jednak ciężki dramat, rzecz bowiem posiada raczej pogodniejsze satyryczne ujęcie. Niesnaczy i nieporozumienia w tym wypadku rodzą się z tego powodu, że mąż chce mieć w domu spokój, a żona lubi się bawić, aż wyłaniają się poważne komplikacje, zwłaszcza z grzy w sprawie wdaje się „ta trzecia” i „ten trzeci”. Treść filmu zapowiada się nader ciekawie a obsada jest pierwszorzędna: rolę męża gra dawno nie widziany, doskonały artysta Conrad Nagel, w roli żony zaś występuje Genevieve Tobin. — Nad program tygodnik i dodatki dźwiękowe.

Kino „Panorama” demonstruje przepiękny film francuski p.t. „Cuda w górach Mussabelskich”. Cała historia powstania

Choroby płucne są uleczalne.

GRUŻLICA PŁUC, SUCHOTY, KASZEL, SUCHY KASZEL, KASZEL ŚLIZOWY, NOCNE POTY, KATAR OSKRZELI, KATAR KRŹNI, ZAPŁEGMIENIE, KRWOTOK GWALTOWNY, KRWIOPŁUCIE, CIĘŻKOŚĆ, RZĘZENIE ASTMATYCZNE KLUCIE W BOKU (t. d. są uleczalne.

Już tysiące osób zostało wyleczonych.
Proszę ządać mojej książki p. t.

„NOWY SYSTEM ODZYWCZY”

który już wielu uratował. Ten system może być stosowany przy zwykłym trybie życia i ułatwia szybko zwalczać chorobę. Waga ciała zwiększa się, a stopniowe zwapnienie kołcierpienia. Powagi w zakresie wleazy lekarskiej potwierdzają zalety mojej metody i chętnie ją zalecają. Im wcześniej rozpocząć kurację podług mojej metody, tem lepsze osiąga się wyniki.

ZUPEŁNIE GRATIS

otrzyma każdy moją książkę, z której dowie się o wielu rzeczach naukowych. A więc każdy, komu dolegają cierpienia, kto pragnie pozbyć się ich szybko, radykalnie i bezboleśnie, niech napisze jeszcze dzisiaj. Powtarzam z naciskiem, każdy otrzyma wskazówki.

ZUPEŁNIE BEZPŁATNIE

bez żadnego zobowiązania ze swej strony, i każdy lekarz napewno zaakceptuje ten uznany za doskonały przez wybitnych profesorów

NOWY SPOŚÓB ODZYWIANIA

To też w interesie każdego leży, aby natychmiast napisać i każdy zawsze obstużony zostanie na miejscu przez moją przedstawicielstwo. Niech każdy się nauczy i wzmożni dążenie do zdrowia z apelem do wszystkich chorych interesujących się obecnym stanem leczenia płuc.

Mój adres: **GEORG FULGNER, Berlin.** — Neukölln Ringbahnstrasse Na 24. Oddział 532.

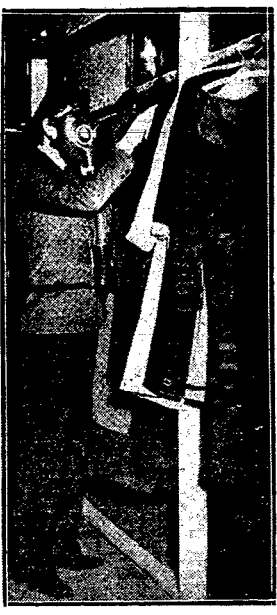

ZAKŁADY DOKUMENTALNE

F. D. WILKOSZEWSKIEGO
W CZĘSTOCHOWIE, III ALEJA Nr. 52, TELEFON Nr. 2-45.

Sklep „GOŃCA”

II-ga ALEJA Nr. 26. TEL. 50.
Wielki wybór materiałów pisemnych i rysunkowych. Wytworna galanteria papierowa dla pań. Pomoce i przybory szkolne.
Ceny niskie. Wysoki gatunek. Obeluga uprzejma.

Odzież dla bezrobotnych.

Ubrania zebrane w czasie ostatniej zbiórki o-dzieżowej dla bezrobotnych Warszawy, podlega-ła specjalnej dezynfekcji przed rozdaniem.

Czy wiecie, że...

...z liczby 1.200.000 sklepów detaliz-nych w Stanach Zjednoczonych, 937.000 sklepów posiada zawsze i sprzedaje nie-zbędny dzisiaj artykuł — gumę do żucia.
...w Londynie zmarł najstarszy członek Izby Lordów, lord North, w wieku 95 lat.
...w roku 1930 znalazło 33.000 osób w Stanach Zjednoczonych śmierć pod ko-lami aut a 1.115.000 odniosło z tych sa-mych przyczyn lżejsze lub cięższe rany.
...jedynym stanem U. S. A., który nie posiada pomnika Waszyngtona, jest stan Kalifornia.
...hrabia Brühl, minister saski, posiadał w swej garderobie 300 ubrań i przebie-rał się dwa razy dziennie.
...pierwszy drapacz nieba posiadał Włochy dopiero teraz, wznosi się on w Brescji i liczy 15 pięt.

HUMOR I SATYRA.

Sportowiec.

— Tu jest zdjęcie, przedstawiające mnie pod-czas jazdy konnej.
— To chyba zdjęcie migawkowe?
— Dlaczego?
— Bo pan siedzi jeszcze na koniu.
Roztargniony profesor.
Pewien profesor wracając późno do domu, u-słyszał jakiś szmer pod swoim łóżkiem.
— Kto to? — zapytał.
— Niema nikogo — odpowiedział wlamywan-cz.
— Dziwna rzecz — wyszeptał profesor — by-tem pewny, że ktoś jest pod łóżkiem.

ZŁOSLIWY MEZULEK.

— Matyldo, znalazłem o tobie notatkę w Ku-rjerze...
— O mnie? Ależ to niemożliwe!!!
— A jednak! Pisała, że na świecie jest za dużo kobiet...

W cukierni.

— Czy wy czytujecie sprawozdania sejmowe?
— POCO mam czytać? Jak uchwała nowy po-datek, to i tak się o tem dowiem — od egzeku-tora.

„Kosztowność”.

— Jaka kosztowność kupiliście żonie na imi-niny?
— Ja jej kupilem dwie pomarańcze.

Jak dziecko...

Pani Krupka powróciła z kuracji odbytej za-granicą i dopytuje się u starej służącej:
— Jak się sprawował pan w czasie mojej nie-obecności?
— Zupełnie jak dziecko — informuje służą-ca.
— Cały czas ani na chwilę nie odstępował od mianki!

CO USŁYSZYMY DZIŚ PRZEZ RADJO?

NIEDZIELA, 17 KWIETNIA.

Warszawa — Iala 1411,8 m. moc 120 kw.
10'00 — Transmisja nabożeństwa z Krakowa.
11'58 Sygnał czasu, hejnał z Krakowa. 12'10 Kom-eteor. 12'15 Poranek symfoniczny z Filh. Warsz.
14'00 Odczyt rolniczy. 14'20 Koncert. 14'40 Po-gadanka. 15'00 Koncert. 15'55 Program dla dzieci starszych i młodzieży. 16'20 Muzyka gramofon.
16'40 Odczyt. 16'55 Muzyka gramof. 17'55 Odczyt ze Lwowa. 17'30 Wiadomości przyjemne i pozyt.
17'45 Koncert popołudniowy. 19'00 Rozmaitości. 19'25 Muzyka gramofon. 19'45 Słuchowisko. 20'15 Koncert popularny. 21'55 Kwadrans literacki. 22'10 Recital śpiewaczy. 22'40 Komunikaty. 22'45 Wiadomości sportowe. 23'00 Muzyka tańeczna.

PONIEDZIAŁEK, 18 KWIETNIA.

11'20 Komunikat meteor. dla lotnictwa. 11'45 Przegład bież. prasy polsk. 11'58 Sygnał czasu, hejnał z Krakowa. 12'10 Muzyka gramofonowa. 13'20 Komunik. meteor. 13'35 Muzyka gramofon. 14'45 Muzyka gramof. 15'05 Komunikat gospod. i giełda pieniężna. 15'15 Przegład komunikacyjny. 15'25 Odczyt dla maturzystów. 15'45 Komunikaty rybackie. 15'50 Odczyt dla maturzystów. 16'10 Muzyka gramofonowa. 16'20 Lekcja francuskiego. 16'45 Muzyka gramof. 17'10 Odczyt z Krakowa. 17'35 Muzyka lekka. 18'50 Rozmaitości. 19'15 Wiadomości bieżące rolnicze. 19'30 Wiadomości sportowe. 19'35 Muzyka gramof. 19'45 Prasowy dziennik radiowy. 20'00 Feljeton muzyczny z Wil-na. 20'15 Opera z płyt gramofon. „Madame But-terfly” G. Pucciniego. 22'30 Koncert fortepianowy. 23'00 Dodatek do pras. dz. radi. 23'00 Komuni-katy. 23'10 Muzyka tańeczna.

NIEDZIELA, 17 KWIETNIA.

Katowice — Iala 408,7 m. moc 12 kw.
10'25 Naboż. z kośc. pod wezw. Najśw. Marii

Angielskie charty wyścigowe.

W najbliższym czasie odbędą się w Londynie wielkie wyścigi psów. W urządzanych często zawodach takich stale odnoszą zwycięstwo słynne charty hodowli sir Grey'a, uchodzące za najszybsze psy świata. — Na zdjęciu: część tych wiatronogich psów z ich małą przyjaciółką pośrodku.

PIĘTNO RASY

Daremnie prosił Zeller pułkownika Whilcoxa, Dr. Dobbsa, który nadszedł właśnie, aptekarza, oraz innych, starszych panów. Zaden nie chciał interwencyjować. Zaszedł przypadek napasici murzyńskiej na damę z towarzystwa, mó-wili wszyscy, to też musi zostać wymie-rzona sprawiedliwość, jak to jest oby-czajem miejscowym.
W czasie tych długotrwałych dysput nie zauważył Zeller, że około dwudzie-stu młodzieńców, konno i pojazdami ru-szyło w drogę, by pomścić część pani Harriet na murzynię i córce jego. Gdy się o tem dowiedział, nie mógł dostać pojazdu ni konia, by popędzić za nimi, to też szarpany straszonym niepokojem o Karole, ruszył pieszo mimo spieki i znacznej odległości. Minęła godzina przeszło, gdy odkryty potem, bez tchu, wyczerpany zupełnie stanął pod chatą murzyńską. To znaczy znalazł się na miejscu, gdzie stała niedawno, a gdzie obecnie dogasające belki rozrzucone by-ły po stratosferycznym zupełnie ogrodzie.
Obejrzał się i uczył, że krew mu krze-pnie w żyłach. Tuż przed nim, na konar-ze starej jabłoni chwiała się zwłoki zlynchowanego negra. Twarz jego nie była czarna, ale szaro zielona, a wy-walony język czynił wrażenie, że po-wieszony wykrzywia się. Uczonego ob-łał pot zimny. Czyż możliwe, by ci kul-turalni młodzi studenci, których czekały w przyszłości urzędy i dostojęstwa

mordowali człowieka, którego występ-pek zasługiwał co najmniej na kilka ki-łów? Zaliż to wiek dziesiętnasty, czy Średniowiecze?

Z osłupienia zbudził go tetent kopyt. Wykonawcy doraźnego wyroku pędził na przelaj przez plantacje. Ujrawszy profesora je! ni! na! wołał wesóło, jakby nic nie zaszło, zsiadli, a jeden spytał:
— Cóż, profesorku. Nie zdarza się to pewnie w pańskiej spokojnej ojczyźnie? Powinieneś pan być wdzięcznym za po-kazanie, jak bez sądu można zachowy-wać sprawiedliwość.

Zeller z trudnością utrzymał panowa nie nad sobą. Wiedział, że okazanie wzgardy osmieszyloby go tylko w o-czach tych ludzi, nie zdatołoby zaś ocalić drogiej, małej Karoli, o ile zresztą moż-na ją było jeszcze ocalić. To też poprosił tylko, by mu opowiedziano rzecz ca-łą dokładnie, a uczynił to nowy saladyn pani Harriet.

— Otóż przybyliśmy tu pełnym gal-phem i zastali całą bandę w chacie. Bez długiego baraszowania, chwyciwszy Sampsona, skrepowaliśmy go powrozami. Potem chcieliśmy złapać te czarna bestię, pasierbicę jego, ale szelma prze-mknęła nam błyskawicznie pod nogami i uciekła, niby dziki kot. Kilku rzuciło się w pościg, ale znikła w krzakach. Mając na szczęście w rękach winowajcę głów nego, mimo zaklęcia, że jest niewinny, wjawił mi wyrok. Żona czołgała się na kolanach, aż dopóki nie została kopniakiem wygnana z chaty. Kilku trzy mało czarnego, inni zaś zapomocą re-wolwerów trzymali w szachu nadbie-

głych negrów. Zawlekliśmy następnie Sampsona pod jabłko i powiesili, a w końcu cała psia banda została podpalona. Powtórnie szukaliśmy dziewczyny bez skutku, zaś stara pobięta do miasta skryć się pośród swych rodaków. Nie idzie nam o nią zresztą, gdyż Mrs. Harriet nie obwiniała tej baby. Ale młoda żmi-je dostaniemy w ręce. Jimmy przypro-wadzi wieczór psa i choćby się nie wiem gdzie schowała, pies ją wytropi.

— A cóż z nią zrobicie, panowie? — spytał Zeller z pozornym spokojem, cho-ciaż mu serce biło.

Młodzieńcy spojrzeli po sobie z uśmie-chem, a ten którego zwano Jimmym, od-rzekł:
— Ano, ta bestja jest śliczna i młoda. Myśmij także młodzi. Będziemy po ko-lei ciągnąć o nią losy, a po zabawie, os-magawszy, przywiążemy do przegiera postrzoku miasta.

Zeller skinął głową i odszedł. Nie mógł by dłużej panować nad sobą, ale pierw-szemu z morderców palnąłby niezawod nie w łeb z rewolweru, który obyczajem miejscowym nosił stale.

— Well, panowie, powiedział jeszcze, oglądając się. Wezmę może, choć zda-ła, udział w polowaniu na dziewczynę. Kiedyż się zacznie?

Młodzieńcy odrzekli:
— Teraz wracamy do miasta zawiado-mić szeryfa, potem zjemy coś dobre-go, zakrapiając odpowiednio slaretem, a około dziewiętej puścimy psa. „Ty-grys” bierze w nocy trop lepiej.

Zeller dotarł niedługo do willi Whil-coxów spokojny już, opanowany i my-

Panny w Wielkich Piekarach na Górn. Śląsku. 11'58 Sygnał czasu z Warszawy, hejnał z Krak. 12'10—14'00 Transm. z Warsz. 14'00 Odczyt re-ligijny. 14'20—16'20 Transm. z Warsz. 16'20 Kon-cert śpiew. 16'40 Odczyt z Warsz. 16'55 D. c. koncertu śpiew. 17'15 Odczyt ze Lwowa. 17'30—19'00 Transm. z Warsz. 19'00 Bery i bojki śląskie. 19'25 Rozmaitości. 19'45—22'45 Transm. z War-szawy. 22'45 Komunikaty sportowe. 23'00 Muzy-ka lekka i tańeczna.

PONIEDZIAŁEK, 18 KWIETNIA.

11'45 Przegład bieżącej prasy polsk. z Warsz. 11'58 Sygnał czasu z Warsz., hejnał z Krakowa. 12'10 Muzyka gramof. 13'20 Komunikat z Warsz. 14'55 Komunikat gospod. 15'05 — 16'10 Transm. z Warsz. 16'10 Muzyka gramofon. 16'20 Francuski z Warsz. 16'40 Muzyka gramofon. 17'10 Odczyt z Krakowa. 17'35 Muzyka lekka z Warsz. 18'50 Rozmaitości. 19'05 Odcinek powieściowy. 19'20 Odczyt. 19'40 Komunikat strażactwa śląskiego. 20'00 Feljeton muzyczny z Wilna. 20'15 — 24'00 Transmisja z Warszawy.

Szarada sylabowa № 300.

Ułożył: S. Migoń.

Z sylab ułożył 12 wyrazów, tak, aby litery początkowe, czytane pionowo, dały imię i naz-wisko znak. fizyka amerykańskiego niedawno zmarłego.

Sylaby: gam — li — try — ni — sa — ser — ar — cia — fi — metr — cia — ich — cia — tra — lo — dia — bi — de — wa — se — za — or — ta — tjo — dacz — men — go — kon — gia — ne — dia — eks — gan — no — na — ob — mo — wa — haj — cia — tro — wa — hja — chli — no — za — dy — ja — ny — ta — hja — ka — ka — cia.

Znaczenie wyrazów: 1) Część geometrii, 2) Badanie, śledzenie, 3) Udoskonalenie in., 4) Du-chowny kat., 5) Kraj w Afryce, 6) Awanturnik, 7) Dzwactwo, 8) Usuniecie in., 9) Nauka o ry-bach, 10) Naczelnik wojsk kozackich, 11) Zdob-nictwo, 12) Akt nadania szlachectwa.

Rozwiązanie szarady Nr. 300 nadsyłał ma-łczy do Redakcji „Gońca” Częstochowskiego” do dn. 20 b. m. przyczem uprzejmie prosimy o zaznaczenie na kopertach, że zawiera rozwiąza-nie szarady.

Za dobre rozwiązanie Redakcja wyznacza trzy nagrody: 1) powieść jednotomową, 2) powieść jednotomową i 3) pocztówki artystyczne. Nagrody rozdane zostaną drogą losowania.

Rozwiązanie łamigłówki № 299.

WŁADYSŁAW REYMONT.

W, H, o, p, R, a, s, a, g, o, n, D, o, l, a, a, r, k, t, y, c, z, n, y, g, r, u, s, z, a, p, i, k, a, t, a, n, a, e, R, a, e, R, a, s, e, m, s, y, n, k, o, M, a, r, k, a, t, o, l, i, k, d, w, e, r, N, i, c, k, i, k, o, n, s, t, a, n, t, y.

Trafnie rozwiązania łamigłówki Nr. 299 nade-słało 57 osób.

Przez losowanie nagrody otrzymują: 1 — po-wieść jednotomową „Fachowiec” W. Berenta p. Krystyna Pacholatkówna, ul. św. Rocha 7, II — powieść jednotomową „Z oparów krwi” Ka-łińskiego p. Władysław Gieroch, ul. Słowackiego 2/30, III — pocztówki artystyczne p. Mar-celina Fellmann, ul. Nowo-Kielecka 10.

Wymienione powyżej osoby przoszone są o przybycie do Redakcji naszego pisma do godz. 2-ej po poł. (III Aleja 52), celem odbioru nagród.

ślący logicznie, jakby szło o problem naukowy. Postanowili ratować Karole, choćby za cenę życia własnego. Myśl o niej rozgrzewała go, przepielniając te-ksnotą. Chciał ją zabić sam w ostatecz-nym razie, niż zostawić na łup brutal-nych bestji.

Po powrocie spojrzął na zegarek. By-ła piąta, miał więc dość czasu. Wziąłszy zimną kąpiel, kazał czarnemu służ-ącemu spakować jaknajszybciej rzeczy, a sam umieścił starannie w kufrze kilka sporządzonych tu ziemiłkowi. Potem zeszedł na werandę, gdzie go powitał pułkownik, podniecony i zakłopotany.

— Panie pułkowniku! — powiedział — przez cztery miesiące byłem gościem pańskim i uprzejmości tej nie zapomnę nigdy. Atoli teraz wyjeżdżam. To com dzisiaj przeflacił, przekracza wytrzyma-łość nerwów moich. Wkrótce musiało-by dojść do ostrej scysji pomiędzy mną, a tymi młodymi panami, którzy mieli od-wagę zamordować z zimną krwią czło-wieka, więc chcę uniknąć tego. Jeśli ra-czy pan postać me rzeczy na dworzec, wyjadę nocnym pociągiem do Macon, spędzę tam dzień jeden, potem zaś udam się expremem do Nowego Jorku, a na-bliższym parowcem wrócę do mej starej modnej ojczyzny.

Zmieszany, ale pełen godności uciąsniał pułkownik dłoń uczonego, mówiąc, że wyjazd ten martwi go wielce, ale roz-umiem dobrze i uznaje te motywy. Trzeba było już tylko pożegnać panią Harrie-tele, ale do tego nie doszło, gdyż kazała przeprosić, twierdząc, że po przejściach dnia czuje się chorą i leży w łóżku. (C. d. n.)